

STEKLARJA

Glasilo OZD STEKLARNE »BORIS KIDRIČ« in STEKLARSKE ŠOLE

Leto 8

Rogaška Slatina

Maj 79

Proslavili jubileja

Devetindevetdesetim rdeč nagelj

V aprilski izdaji »Steklarja« smo vas seznanili o sklepu delavskih svetov naše steklarne, da bodo tudi sodelavci, ki imajo za seboj dvajset let delovne dobe, deležni denarnih nagrad za tako lep delovni jubilej.

Sobotno srečanje 12. aprila, ko so se na skromni zakuski in podelitvi nagrad sešli jubilaranti, je poteklo v prijetnem vzdušju. Za to so poskrbeli veseli obrazi naših sodelavk in sodelavcev. Pripeti rdeči nagelji pa so bili še dopolnilo k vsemu.

Srečanje je začel predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Franc Vehovar in jubilarantom čestital za preteklo delo ter jim hkrati zaželel, naj bi v ustvarjalnem duhu dočakali še tridesetletni delovni jubilej...

V krajšem nagovoru jubilarantom je direktor steklarne Vojo Djinovski dejal, da je prav letošnja podelitev jubilejnih delovnih nagrad znamenje, kako smo steklarji vendarle začeli pluti iz nekajletnih gospodarskih težav. Izrazil je hvaležnost kolektiva

Nabito polna zgornja jedilnica v steklarni, kjer so se zbrali naši sodelavci – delovni jubilaranti za svoj dvajseti oziroma trideseti delovni jubilej...! – foto Tonka

Preberite!

Tovariš Tito, želimo ti še dolga, zdrava leta! 2

Kaj smo že naredili in kaj še moramo narediti? 3

Titu za rojstni dan... 3

Od vrta do univerze 6

Prilagajanje potrebam časa 7

Počitniške hišice, dnevnice, vrednost točke 11 dinarjev 7

Premajhen čut za odgovornost 8

Ni odziva mladih 9

Od sramu zardela popotna torba... 10

Konec aprila 1223 delavcev 11

Tokrat Franc Bele 12

Posnemanja vredno 12

Iz življenja steklarjev 13

Alkoholizem je skrajna stopnja človekove odtujitve 14

Tradicije ne kaže opustiti! 15

Nagradna križanka št. 61 16

vsem jubilantom ter njegove želje, da bi s kar se da krepkimi in hitrimi zaveslaji izpluli iz vrtinca vsakdanjih problemov, s katerimi se sedaj ubadamo. Zaželel je tudi, naj bi bili jublanti, ki so vtakali velik delež svojega minulega dela v razvoj steklarne, vzorniki za njen napredek in za pot, po kateri smo krenili z novo samoupravno organiziranostjo. Čestitkam ob dvajsetletnem delovnem jubileju naših devetindevetdesetih sodelavcev se pridružuje tudi uredništvo časopisa »Steklar«!

Kdo so steklarji, ki so v skladu s stališči sindikatov zaslužili nagrado po 5020 dinarjev? Naštejmo jih po abecednem zaporedju za vsak tozid in za delovno skupnost skupnih služb!

Iz tozda Osnovna izdelava: Vili Boršič, Ivan Cerovski, Avgust Cmeršek, Franc Čepek, Ivan Čoh, Karl Drogenik, Mirko Ferbišek, Štefan Gobec, Štefanija Gobec, Avgust Gotlin, Marjan

Gretič, Anton Gril, Vjekoslav Halužan, Franc Kidrič, Florjan Kores, Vili Medved, Hinko Mikša, Rade Nikolič, Ivan Očko, Tomislav Očko, Vjekoslav Očko, Jože Prah, Franc Sajko, Vinko Sajko, Franc Srbčič, Ivan Škrnički, Ivan Špiljak, Vinko Špiljak, Slavo Špoljar, Vinko Verk, Mihael Vnučec, Jože Vrabič in Jože Zobec.

Iz tozda Dodelava: Jože Boršič, Tezija Cerovski, Anton Cverlin, Hilda Čakš, Marija Dolšak, Jožica Galun, Leopold Goričan, Elizabeta Grosek, Jožefa Jordan, Štefanija Junež, Josip Krklec, Milica Podhraški, Fanika Pokrajac, Justa Špiljak, Janez Šprah, Drago Štih, Ema Žerak in Franciška Žerak.

Iz tozda Kristal: Vili Gobec, Ignac Jernejšek, Anton Jutriša, Jurij Kobale, Tomo Kočica, Sonja Kogovšek,

Ivan Kregar, Rihard Melcer, Ludvik Mikolič, Vinko Osek, Leopold Pelko, Marija Pevec, Martina Skale, Božena Štancin, Franc Stojnšek in Janez Šket.

Iz tozda Dekor Kozje: Anton Beza-movski in Majda Vouk.

Iz tozda Servisne dejavnosti: Konrad Belcer, Milan Berc, Ivan Boršič, Milan Borčič, Franc Cvetko, Ignac Dimec, Stjepan Halužan, Martin Janžek, Janež Križan, Rudi Poš, Zdravko Prah, Vlado Rusl, Anton Šeligo, Peter Štruklec in Miroslav Žeker.

Iz delovne skupnosti skupnih služb: Alojz Božak, Erika Bursač, Berta Čoh, Marija Jedvaj, Emilija Kos, Martin Kralj, Jože Lončarič, Vera Lončarič, Ivan Mikša, Traude Oblak, Helena Plavčak, Franc Podhraški, Karl Smeh, Vinko Šmit in Svetozar Vitas.

Ob rojstnem dnevu prvega moža naše domovine

Tovariš Tito, želimo ti še dolga, zdrava leta!

Pred desetimi dnevi, to je 25. maja, smo širom po Jugoslaviji proslavili 87. rojstni dan največjega moža naše preteklosti in naše sedanosti – dragega tovariša Tita... Vsi, mladi in stari, povežujemo naše želje v eno samo željo: »... Želimo ti, dragi Tito, zdrava leta!« In to pomeni željo, da bi nas vodil tudi v prihodnje tako uspešno, kakor nas je vodil doslej, saj smo pod njegovim vodstvom dosegli veličastne rezultate. Da bi nas namreč vodil, kakor nas je vodil...

... takrat, ko je odločno stopil v boj proti razprtijam v komunistični partiji!

... takrat, ko je opozarjal na grozečo nevarnost fašizma in pripravljaj svoje ljudstvo na bližajoči se spopad z njim!

... takrat, ko je modro in pogumno vodil svoje ljudstvo skozi štiriletno boje proti tujim in domačim sovražnikom!

... takrat, ko nas je popeljal v obnovo med vojno porušene domovine!

... takrat, ko je leta 1948 ob napadu Informbiroja odločno rekel: »Šli bomo po lastni poti!«

... takrat, ko je šlo za uresničitev zgodovinskega gesla nove Jugoslavije »Tovarne delavcem!«

... takrat, ko so se razšle poti posameznikov s potjo partije!

... takrat, ko je v zgodovinskem govoru v Splitu opozoril na številna izkrivljanja v našem vsakdanjem življenju!

takrat, ko je bilo treba z vso močjo stopiti po poti neuvršenosti ter širiti krog privrženecv tej zamisli!

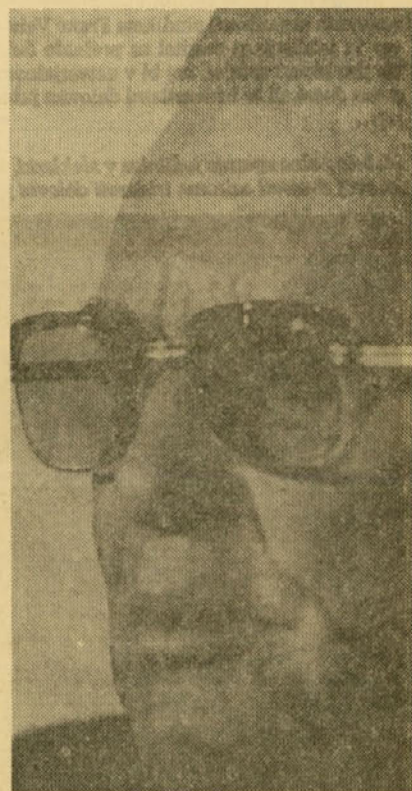
... takrat, ko se je odločno zoperstavil širjenju šovinizma in nacionalizma ter nestrpnosti med narodi in narodnostmi!

... takrat...!

Vselej je imel Tito pred očmi interese delavskega razreda, kateramu je posvetil vse svoje bogato življenje. Vselej se je z vso močjo boril za mir in za sožitje med narodi neglede na njihovo družbeno ureditev, na barvo kože prebivalstva ali na njihovo versko pripadnost...

Se in še bi lahko pisali o našem dragem Titu! Toda ne bi znali napisati tako lepo, kakor so to storili drugi. Znamo pa zato imeti radi tako, kakor ga imajo radi vsi naši narodi in narodnosti. Imamo namreč tudi enake razloge za to našo neizmerljivo ljubezen do njega. Pa nič za to, če so te naše javno izrečene želje poznejše od tistih, ki so mu jih po štafeti mladosti izročili na stadionu Jugoslovanske ljudske armade v Beogradu vsi naši narodi in naše narodnosti. So pa enako tople in globoko iz naših src...!

Se na mnoga, zdrava leta, dragi naš Tito!

Samoupravna organiziranost in dohodkovni odnosi

Kaj smo že naredili in kaj še moramo narediti?

Družbenoekonomski odnosi delavcev pri ustvarjanju in razporejanju dohodka urejajo njihov družbenoekonomski položaj. Pravilno urejeni dohodkovni odnosi med tozdi in v njih dajejo dobro osnovo določanju kriterijev za delitev osebnih dohodkov delavcem glede na njihove prispevke k skupnemu delu.

Kako uresničujemo ta načela v naši steklarni?

Če pregledamo, kaj smo naredili na tem področju v zadnjih dveh letih, potem lahko trdimo, da vloženo delo in napor niso bili zaman. Mnogo nalog smo že opravili, konec aprila pa smo naredili tudi prve obračune poslovnih rezultatov po tozdih. Dobili smo kazalce o gospodarjenju po tozdih, kar je pomemben dosežek pri uresničevanju dohodkovnih odnosov, saj so podatki o gospodarjenju podlaga za odločanje... Lahko torej rečemo, da imamo dobro osnovo za analizo gospodarjenja in za razporejanje dohodka po tozdih. Seveda pa ne moremo še trditi, da so s tem dohodkovni odnosi že urejeni in da pri nadaljnjem delu ne bo težav.

V našem glasilu sem že pisal o osnovah in merilih, ki so temelj za urejanje dohodkov-

nih odnosov med tozdi, vendar menim, da ne bo odveč, če jih ponovim in dopolnim z novimi!

Urejanje dohodkovnih odnosov med tozdi ni tako enostavno, kakor si včasih razlagamo. Pri nas namreč tozdi ne tvorijo takšnih tehnološko zaokroženih celot, ki samostojno izdelujejo določene izdelke v celoti. Vemo, da sodelujeta v proizvodnem procesu nebrušenega stekla dva tozda in da včasih sodelujejo kar trije tozdi. Kadar proizvajamo brušeno steklo, pa se v proizvodnjo vključujeta še tozd Kristal in tozd Dekor Kozje... To pomeni, da več tozdov proizvaja en izdelek, ki je v fizičnem smislu nedeljiv. Zato govorimo v takih primerih o fazni proizvodnji in o tako imenovanih faznih tozdih. In v praksi je to najbolj redna oblika samoupravne organiziranosti, hkrati pa je tudi najbolj zahtevna oblika dohodkovnih od-

nosov. Pri tem se v našem primeru prepletajo medsebojna razmerja, ki jih včasih ni mogoče natančno opredeliti.

Pri uresničevanju zamisli o dohodkovnih odnosih smo morali iskati izvirne rešitve, ker v drugih delovnih organizacijah nismo našli praktičnih in uporabnih rešitev. Zaradi tega in zaradi drugih vzrokov niso zaživel dohodkovni odnosi tako hitro, kakor se je to bilo zgodilo v nekaterih drugih delovnih organizacijah, v katerih je po več tovarn v enem tozdu. V takih primerih je bilo namreč, saj niso imeli posebnih težav z delitvijo skupnega prihodka niti z deleži posameznih tozdov.

Pri opredeljevanju dohodkovnih odnosov med našimi tozdi so sedaj uveljavljeni naslednji najvažnejši kriteriji in osnove:

1. Z referendumom je opredeljena organizacijska oblika tozdov, kot so tozd Osnovna izdelava, tozd Dodelava, tozd Kristal, tozd Dekor Kozje, tozd Servisne dejavnosti, tozd Delavska restavracija in tozd prodajalna »Naše steklo« Beograd ter delovna skupnost skupnih služb.

2. Samoupravno dogovorjeni normativi: vložena dela, odpadka, izplena zmesi,

Kakor vselej, ko je prejemal darila, so bila Titu najbolj pri srcu tista, ki mu jih namenijo najmlajši... Tako je bilo tudi pred kratkim, ko je Josip Broz obiskal šmarnsko občino. Šmarnice, ki so mu jih nabrali in izročili pionirčki!

Voščilo

Titu za rojstni dan...

Titu! Za tvoj rojstni dan vsakdo domovini vdan let mnogo zdravih – srečne dni ob rojstnem dnevu ti želi.

Čestita ti ves narod tvoj; vnet se veseli s teboj. Še narava zate dar pripravlja, z dišečim cvetjem te pozdravlja.

Titu, predragi vodja domovine, sprejmi čestitke vse mladine! In ostani nam še dolgo čil in zdrav, a mi poštenje in delo dajemo ti v dar!

MARKO ZABUKOVŠEK

amortizacije, materialnih stroškov, obveznosti iz dohodka in tako naprej.

3. Finančni plan za posamezne tozde in za delovno skupnost skupnih služb za leto 1979.

4. Plan direktnih in indirektnih stroškov po tozdih in za delovno skupnost skupnih služb za leto 1979.

5. Kalkulacije, izdelane za vsako vrsto narejenih izdelkov.

6. Število izdelkov, ki jih je tozd predal v delo naslednjemu tozdu.

7. Ugotovljeni delež posameznega tozda v skupnem prihodu od skupnega dela glede na višino in vrednost vloženega dela in materialnih sredstev posameznega tozda.

8. Dejanska poraba materialov, storitev, obveznosti, amortizacije, obračunanih osebnih dohodkov in medsebojnih storitev tozdov.

9. Vrednost prodanih in plačanih izdelkov na domačem tržišču in na tujih tržiščih.

10. Vrednost zaloga nedokončane proizvodnje in narejenih izdelkov.

To so samo nekatere osnove in nekatera merila, na podlagi katerih pri nas urejamo dohodkovne odnose! Izmed vseh naštetih pa sta najpomembnejša dva in sicer prvič število ter vrednost narejenih in uskladiščenih izdelkov ter drugič število in vrednost prodanih izdelkov ter višina prodajne cene. Določata pri normalnih pogojih gospodarjenja znesek skupnega prihodka, ki ga razporejamo po ugotovljenih deležih na tozde.

Če izdelek ni narejen in uskladiščen, ne more biti prodan. In če izdelek ni prodan, potem ni prihodka in, sevé, tudi ni kaj deliti med tozde!

Zato menim, da bi morala biti ta misel prisotna in prevladujoča, kadar koli razmišljamo o gospodarjenju in delitvi sredstev!

Kako ugotavljamo rezultate poslovanja tozdov?

V knjigovodstvu na podlagi evidence vsak mesec izračunavamo vrednost proizvodnje po normativnih vrednostih za vsak tozd. To opravimo tako, da število prodanih kosov naslednjemu tozdu pomnožimo s kalkulacijo. Skupna vrednost prodanih in uskladiščenih izdelkov predstavlja delež vsakega sodelujočega tozda v skupnem prihodu, ki smo ga dosegli za prodane in plačane izdelke.

V obdobju januar-marec letos smo ugotovili te deleže posameznih tozdov: tozd Osnovna izdelava 51,0%, tozd Dodelava 16,0%, tozd Kristal 27,5% in tozd Dekor Kozje 5,5%. S temi odstotki izračunamo deleže posameznih tozdov v skupnem prihodu. Tako na primer so le-ti pri skupno ustvarjenem prihodu 56.294.000 dinarjev za tozd Osnovna izdelava pri njegovem deležu 51,0% ($56.294.000 \times 0,51$) 28.496.000 dinarjev, za tozd Dodelava pri njegovem deležu 16,0% ($56.294.000 \times 0,16$) 8.763.000 dinarjev, za tozd Kristal pri njegovem deležu 27,5% ($56.294.000 \times 0,275$) 15.899.000 dinarjev in za tozd Dekor Kozje pri njegovem deležu 5,5% ($56.294.000 \times 0,055$) 3.136.000 dinarjev!

Tozd Servisne dejavnosti ustvarja celotni prihodek na podlagi opravljenih del tozdom. Tozdi so uporabniki teh storitev in imajo v svoji lastni ceni izdelkov vkalkulirane tudi storitve tega tozda...

V obdobju januar-marec letos je bil celotni prihodek tozda Servisne dejavnosti 9.036.000 dinarjev.

Podobno velja tudi za kritje stroškov delovne skupnosti skupnih služb, ki so vkalkulirani v ceni izdelkov in ki se jih pokriva iz dohodka tozdov!

Seveda se deleži tozdov v skupnem prihodu vsak mesec spreminjajo v odvisnosti od višine normativov dela in stroškov, od števila predanih kosov in od asortimenta proizvodnje. Tako dosegajo posamezni tozdi glede na proizvodne rezultate giblivo udeležbo v skupnem prihodu, kar je mnogo bolj kakovostna rešitev za urejanje dohodkovnih odnosov od tistih rešitev, v katerih veljajo stalni deleži neglede na dejansko dosežene rezultate! Tak način pa seveda zahteva veliko dela pri evidentiranju in obračunih deležev, zato pa daje pri realnih ali stvarnih normativih pravilnejše rezultate.

Prej izračunani in navedeni deleži tozdov so celotni prihodi tozdov...! Iz tistih zneskov tozdi najprej pokrijejo materialne stroške in amortizacijo, storitve tozda Servisne dejavnosti in delovne skupnosti skupnih služb ter obveznosti iz dohodka. Ostanek pa je njihov čisti dohodek, iz katerega pokriva jo še izplačane osebne dohodke, stanovanjski prispevek, regres, za letni dopust in za družbeno prehrano svojih delavcev. Iz ostanka pa oblikujejo sredstva za sklade ter sredstva za giblivi del osebnih dohodkov!

Kako smo gospodarili v letošnjem obdobju januar-marec?

Ugotavljanje in razporejanje celotnega prihodka po tozdih je razvidno iz tabele št. 1. Le-ta vsebuje kazalce o njihovi uspešnosti v letošnjem prvem tromesečju. Pri tem velja upoštevati, da je to prvi obračun ugotavljanja in razporejanja celotnega prihodka po tozdih v naši steklarni. Zato je treba analizirati dosežene rezultate, da bi mogli ugotoviti

Delavke in delavci se ne ločujejo na tozde, saj je njihova pripadnost k steklarni »Boris Kidrič« v prvem planu! – foto Tonka

njihovo realnost ali stvarnost ter pravilnost medsebojnih razmerij med tozdi!

Celotni prihodek je razporejen po tozdih glede na deleže proizvodnje posameznih tozdov za uskladiščene izdelke. Porabljeni sredstva in obveznosti iz dohodka so izkazane v takšnih zneskih, v kakršnih so bile porabljene v tozdih.

V tabeli izkazani osebni dohodki so tisti, ki so zajeti v prodanih izdelkih in so manjši kot izplačani osebni dohodki, ker je del osebnih dohodkov ostal v zalozah nedokončane proizvodnje in v zalozah gotovih izdelkov v skladišču.

Kazalci o poslovni uspešnosti so za delovno organizacijo kot celoto ugodni, zato so tudi rezultati po tozdih dobri! Celotni prihodi tozdov ustrezajo obsegu in vrednosti proizvodnje in zadoščajo za kritje porabljenih sredstev, obveznosti iz dohodka, realiziranih ali izplačanih osebnih dohodkov in porabljenega dela čistega dohodka. Začasno razporejeni del čistega dohodka je za vse tozde skupaj 2.942.185,00 dinarjev. Ta del dohodka je začasno razporejen, ob polletju pa bomo morali iz teh sredstev oblikovati sredstva za kritje regresa za letne dopuste in za kritje družbene prehrane v letu 1980, pa prispevek krajevni skupnosti ter poslovni sklad... Na skupni seji delavskih svetov je bilo 2.573.000 dinarjev razporejenih za poračun naših osebnih dohodkov za obdobje januar-marec letos.

Ker smo skóroda ves nerazporejen denar namenili za izplačilo giblivega dela osebnih dohodkov, bomo morali v naslednjem obračunskem obdobju, to je v mesecih april, maj in junij – praktično je možnost samo še v juniju! – ustvariti razmeroma več čistega dohodka, da bomo zmogli oblikovati sredstva za že omenjene obveznosti... To pa pomeni, da izplačani giblivi del osebnih dohodkov v obdobju januar-marec ni bil v celoti ustvarjen! Z drugimi besedami povedano: del teh osebnih dohodkov smo si izplačali iz dohodka, ki naj bi ga ustvarili v obdobju april-junij. In mi vsekakor prič-

STEKLAR

Tabela 2: Primerjalni kazalci o poslovanju steklarne Boris Kidrič v letošnjem in lanskem prvem tromesečju (v dinarjih!)

Kazalci o uspešnosti	Doseženo 1979	januar-marec 1978	Indeksi 1979/78
1. Celotni prihodek	56,294.786,20	45,362.084,90	124
2. Porabljena sredstva	22,332.556,15	19,247.365,35	116
3. Dohodek	33,962.230,05	26,962.230,05	130
4. Obveznosti iz dohodka	4,082.108,05	3,858.736,85	106
5. Čisti dohodek	29,880.122,00	22,255.982,70	134
6. Realizirani bruto OD	24,288.183,90	20,191.959,95	120
7. Ostanek čistega dohodka	5,591.938,10	2,064.022,75	271
8. Porabljeni del čistega dohodka	2,601.675,80	1,854.484,90	140
9. Nerazporejen čisti dohodek	2,990.262,30	209.537,85	1427

kujemo, da bomo ob polletju uresničili načrtovani prihodek ter s tem pokrili ta, dodatno porabljena sredstva za že izplačene osebne dohodke...!

Za obdobje januar-marec 1978 nimamo ustreznih podatkov po tozdih, da bi jih mogli primerjati z letošnjimi podatki za isto obdobje. Zato smo naredili primerjavo na ravni delovne organizacije, oziroma na ravni prejšnjega tozda v Rogaški Slatini. To kaže tabela št. 2!

Po posameznih kazalcih o uspešnosti poslovanja so v tabeli št. 2 prikazani podatki medsebojno usklajeni in zato tudi primerljivi za obe leti - seveda na ravni nekdanjega tozda steklarne v Rogaški Slatini!

In kaj kažejo primerjani podatki? Da so letošnji poslovni dosežki v primerjavi z lanskoletnimi precej boljši! Celotni dohodek se

je povečal za 24%, porabljena sredstva so se povečala le za 16%, zaradi česar je dohodek večji za 30%. Realizirani ali izplačani bruto osebni dohodki so se povečali za 20%, ostanek čistega dohodka pa se je povečal celo za 171%.

Na sorazmerno veliko povečanje ostanka čistega dohodka je vplival tudi drugačen način pokrivanja regresov, stroškov za družbeno prehrano ter stroškov za letne dopuste.

Sredstva za sklade so se občutno povečala, vendar še vedno nismo dosegli načrtovanih zneskov, če upoštevamo resnico, da smo del teh sredstev že porabili za izplačilo osebnih dohodkov. To pa pomeni, da bomo mo-

rali do konca leta vzpostaviti načrtovano razmerje v delitvi čistega dohodka na osebne dohodke in sklade.

Če ocenjujemo naše delovne rezultate in poslovne dosežke v letošnjem prvem tromesečju, pa ne moremo mimo kazalcev, ki ne kažejo dobre slike! To so kazalci o fizičnem obsegu proizvodnje. V primerjavi s prvim tromesečjem lanskega leta se je proizvodnja v letošnjem prvem tromesečju zmanjšala za 6,8%, če jo merimo po izdelanih kosih; če jo merimo v kilogramih, pa se je proizvodnja zmanjšala celo za 11,2%! To vsekakor ni spodbudno, saj kaže, kakšna je naša produktivnost. Zato bomo morali o tem temeljito razmisliti in tudi ustrezno ukrepati!

Tabela 1. Kazalci o poslovni uspešnosti tozdov in delovne skupnosti skupnih služb steklarne v letošnjem prvem tromesečju (v dinarjih!)

Kazalci o uspešnosti	tozd			tozd Dekor Kozje	tozd Servisne dejavnosti	delovna skupnost služb
	Osnovna izdelava	tozd Dodelava	tozd Kristal			
1. Celotni prihodek	28,496.291,40	8,762.134,95	15,899.845,90	3,136.504,95	9,036.445,40	5,098.603,25
2. Porabljena sredstva	14,070.498,45	2,861.662,80	3,973.601,55	456.793,70	6,424.059,35	969.999,65
3. Dohodek	14,425.792,95	5,900.472,15	11,926.253,35	2,679.711,25	2,612.386,05	4,128.603,80
4. Obveznosti iz dohodka	1,809.707,05	646.435,60	1,336.238,75	289.726,65	379.817,80	269.353,80
5. Del dohodka za DSSS	2,323.377,20	601.311,95	1,566.690,40	226.121,40	264.160,60	-
6. Čisti dohodek	10,292.708,70	4,652.724,60	9,023.324,20	2,163.863,20	1,968.407,65	3,859.249,80
7. Bruto osebni dohodki	8,489.068,20	3,635.168,40	6,894.627,95	1,523.818,05	1,737.333,00	3,706.386,60
8. Ostanek čistega dohodka	1,805.640,50	1,017.556,25	2,128.696,25	640.045,15	231.074,65	152.863,20
9. Porabljen čisti dohodek ¹	1,108.289,20	395.492,95	857.296,40	240.497,25	212.901,35	219.133,75
10. Nerazporejen del ČD	697.351,30	622.063,25	1,271.299,85	399.547,90	18.173,30	66.250,55

Opomba: ¹ Porabljen čisti dohodek zajema sredstva za regresiranje družbene prehrane, za stanovanjsko gradnjo in za rezervni sklad

Tudi za resen pogovor na srečanju delavcev - delovnih jubilarantov je bilo dovolj časa - foto Tonka

Po vsem povedanem moremo reči, da je bil ugoden finančni rezultat naše steklarne v letošnjem prvem četrtletju v večji meri posledica višjih prodajnih cen za naše izdelke, drugih dohodkov, zmanjšanja porabljenih sredstev in podobnega, in da je bil le v manjši meri posledica fizičnega obsega proizvodnje.

Katere naloge smo že uresničili?

Na področju samoupravne organiziranosti smo naredili v zadnjih dneh precej...! Začeli smo z nekaterimi splošno izoblikovanimi stališči, nato smo strokovno izoblikovali izhodišča samoupravne organiziranosti dohodkovnih odnosov. Na temeljih teh izhodišč smo izdelali samoupravne sporazume, opravili delitev sredstev med tozdi. Sprejetih je bilo kakšnih sto samoupravnih sporazumov in splošnih aktov, ki so osnova izdelave obračunskega sistema za ugotavljanje in razporejanje celotnega dohodka. Pri izdelavi normativov dela, odpadka, materialnih stroškov in embalaže smo veliko na-

redili. Izdelan je tudi že nadroben gospodarski načrt za vsak tozd. Reorganizirali smo še knjigovodstvo, saj sedaj vodimo evidence o poslovnih dogodkih v sedmih knjigovodstvih, medtem ko smo prej vodili vse v enem. Prej je knjigovodstvo evidencialno poslovne dogodke na približno tisoč karticah, sedaj pa vodimo za vse tozde in za delovno skupnost skupnih služb približno 4800 kartic. To omogoča pravilno zajemanje podatkov po tozdih, povzroča pa seveda več dela.

Da bi lahko bolj točno in hitro spremljali proizvodnjo, prodajo, zaloge izdelkov itn., moramo še letos kupiti manjši računalnik.

Kaj pa bo treba še storiti?

Na področju dohodkovnih odnosov še nisimo vsega naredili...! Treba bo vzpostaviti zvezo med ustvarjenim dohodkom tozdov in med osebnimi dohodki delavcev v njih. Z novimi dohodkovnimi odnosi in z obračunskim sistemom so dane osnove za razporejanje dohodka po tozdih.

Tozdi se morajo dogovoriti o enotnih kriterijih za delitev na osebne dohodke in sklade. Določiti bo treba višini minimalne akumulacije. V odvisnosti od višine čistega dohodka morajo biti odvisni osebni dohodki. To pomeni, kdaj tozd razporeja več sredstev

za osebne dohodke in manj za sklade ter obratno.

Prav tako bi moral vsak tozd oblikovati rezervna sredstva osebnih dohodkov za primer, če se njegov dohodek zmanjša. To je na primer za čas remontov, za čas letnih dopustov in za vročinski dodatek! Tako si bodo tozdi zagotovili izplačevanje normalne višine osebnih dohodkov, čeprav bi bil njihov dohodek sorazmerno manjši. S tem pa bi uresničili cilj samoupravne organiziranosti: da vsak tozd samostojno odloča o rezultatih svojega dela in da razporeja ustvarjen dohodek!

mag. FRANC ŠRIMPF

Nekaj misli o preobrazbi sistema izobraževanja

Od vrtca do univerze

Predlog za izdajo zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok, predlog zakona o osnovni šoli ter osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju tvorijo celovito zasnovo družbene preobrazbe vzgojno-izobraževalnega sistema in družbenoekonomskih odnosov na celovitem področju vzgoje in izobraževanja.

Pri oblikovanju predloga o usmerjenem izobraževanju so bila upoštevana stališča VIII. kongresa ZKS in IX. kongresa ZKJ, kongresa zveze sindikatov in zveze socialistične mladine. Zajeta so tudi napotila, ki so nastajala ob pripravi zakonov o temeljnih svobodnih menjave dela, zakona o družbenem planiranju in dopolnitve družbenega dogovora o kadrovski politiki.

Pri celotni preosnovi družbenega položaja vzgoje in izobraževanja, vzgojno-izobraževalnega sistema in vsebinske naravnosti vzgojno-izobraževalnega dela je bila v ospredju težnja, da se ustvari pogoje za celovit človekov razvoj, da se omogoči razvoj vsestransko razvite osebnosti. V sistemu socialističnega samoupravljanja je znanje in izobraževanje bistveni dejavnik osvobajanja človeka in dela, vsestranskega razvoja osebnosti ter dejavnik ekonomskega in družbenega razvoja.

Preosnova vzgoje in izobraževanja ne bo zajela le tako imenovanega srednjega šolstva, ampak mora zajeti vsa področja in vse stopnje vzgoje in izobraževanja – torej »od vrtca do univerze«!

Vzgoja in varstvo predšolskih otrok

Vzgoja in varstvo predšolskih otrok se kot načrtna in organizirana družbena vzgoja dopolnjuje z vzgojo v družini. Njena naloga je usmerjati in spodbujati otrokove lastne aktivnosti ter njeno usmerjanje v oblikovanje ustvarjalne, vsestransko razvite osebnosti v skladu z vrednotami samoupravne socialistične družbe. Družbeno organizirana predšolska vzgoja se danes pospešeno razvija, saj to zahtevajo potrebe zaposlenih staršev.

Z zakonom je omogočeno, da se bodo vzgojno-izobraževalne organizacije v večji meri kot do sedaj odpirale v svoje okolje. V povezavi s svojim okoljem se bodo postopo-

ma razvile v žarišča družbeno organizirane predšolske vzgoje v krajevnih skupnostih.

Z bogatitvijo priprave otrok za vstop v osnovno šolo bomo postopoma zagotovili možnost za njihovo zgodnje vključevanje v vzgojno-izobraževalni proces. Predšolska vzgoja in osnovna šola se bosta tudi programsko povezali v kontinuirano ali nepretrgano, nadaljevano vzgojo ter skrb za razvoj otrok.

Osnovna šola bo še naprej obvezna in enotna osemletka splošno-izobraževalna šola. Na načrtovanje življenja in dela otrok v šoli bodo lahko v večji meri vplivali uporabniki, zato bo njena dejavnost še bolj, kot je bila do sedaj, rasla kot izraz potreb in interesov delovnih ljudi in občanov. Zakon bo usmerjal osnovno šolo, da bo z izpopolnjevanjem vsebine in oblik lastnega dela in s povezovanjem z okoljem preraščala v šolo s celodnevним programom vzgojno-izobraževalnega dela, ki zagotavlja uspešnejšo obliko uresničevanja družbenih smotrov in nalog osnovne šole.

V okvirih preobrazbe vzgoje in izobraževanja bo tudi vzgoja in izobraževanje pripadnikov madžarske in italijanske narodnostne skupnosti urejeno s sistemskimi zakoni. S tem bo poudarjena naša skrb za varstvo pravic in za posebno zaščito pripadnikov obeh narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja.

Kaj prinaša zakon o usmerjenem izobraževanju?

Osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju vsebuje celovito in zaokroženo sistemsko ureditev sedanjega poklicnega izobraževanja, srednjega in visokega šolstva ter izobraževanja odraslih. Permanenčnost ali stalnost izobraževanja v vseh obdobjih človekovega dela in življenja ter stalno pre-

pletanje dela in izobraževanja je temeljna in vodilna misel vseh vsebinskih ter organizacijskih rešitev na področju vzgoje in izobraževanja. Z delom pridobljeno znanje postaja enakovredna vsebina v usmerjenem izobraževanju. Izobrazba, pridobljena s temeljnim delavčevim izobraževanjem, se ne opira le na okvire poklica, marveč izhaja iz večje širine temeljnega izobraževanja, ki naj udeležence usposobi za začetek dela.

Temeljno izobraževanje naj nudi zlasti tisto strokovno izobrazbo, ki ima trajnejšo vrednost po svoji širini in ki omogoča delavčevu usposabljanje in izpopolnjevanje za več sorodnih poklicev kot doslej, zato tudi nadomeščamo izobraževanje za pridobitev poklica z izobraževanjem za pridobitev strokovne izobrazbe. Izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe v svoji vsebinski zasnovi izhaja iz širših podlag: iz družbenih potreb in vrednot, iz potreb osebnega človekovega razvoja, iz razvoja samoupravljanja in človekovega položaja v novih družbenoekonomskih odnosih, razvoju znanosti, tehnike in tehnologije dela ter iz razvojnih in sprotnih potreb delovnega procesa.

V takšni ureditvi postaja stalno izobraževanje, oziroma nenehno povezovanje izobraževanja in dela, bistvena značilnost sistema, iz katere izhajajo tudi obveznosti organizacij združenega dela, da razvijajo in trajno omogočajo svojim članom sistematično izpopolnjevanje strokovne izobrazbe, ki samo po sebi ne pomeni pridobivanja nove formalne stopnje izobrazbe, pomeni pa razširitev in poglobitev delavčeve usposobljenosti za zahtevnejše in specializirana dela in naloge. Praktična znanja in delovne izkušnje postanejo eden izmed pogojev za uspešno nadaljevanje izobraževanja.

Osnutek zakona uvaja tudi možnost, da občani pod enakimi pogoji verificirajo znanja, ki so si jih pridobili samostojno – s samoizobraževanjem oziroma z delom ter tudi s tem bistveno razširja pojmovanje enakovrednosti vseh oblik in poti izobraževanja ter s tem razširja tudi klasično pojmovanje udeleženca v izobraževanju.

MARJANA ŠURBEK,
profesorica

Adaptacija Steklarske šole

Prilagajanje potrebam časa

Stavba, v kateri je Steklarska šola, je bila zgrajena v letu 1949, za eno nadstropje pa je bila dograjena v letu 1957. V začetku je Steklarska šola izobraževala kadre za vso steklarsko industrijo v Jugoslaviji, postopoma pa se je vse bolj zoževal šolski okoliš, tako da si sedaj zasluži le še naziv slovenske steklarske šole!

Tridesetletna zgradba je sedaj že dodobra dotrajana in nič več ne ustreza ne delovnim in ne sanitarnim pogojem. Prav tako je zastarela in dotrajana tudi šolska oprema, ki tudi ne ustreza več potrebam vzgojnoizobraževalne dejavnosti v usmerjeni šoli. Zelo pomanjkljivo in neustrezno so opremljeni kuhinja in drugi skupni prostori.

Tako, kot je v šoli sedaj, seveda, ni moglo ostati. Zaradi tega smo se v šoli odločili spreminjati, kar se da.

Načrtovana adaptacija ali prenova Steklarske šole bo omogočila povečati njene zmogljivosti za kakšnih 80 odstotkov, kar pa bo komaj zadostovalo potrebam po kadrih v slovenski steklarski industriji. V prenovljenih prostorih bo omogočen tudi kabinetski pouk pa tudi lažje bo izpeljati prehod v usmerjeno šolo.

Denar za prenovitev bomo dobili tako, da bo krila polovico vrednosti celotne naložbe izobraževalna skupnost SR Slovenije, preo-

stalo pa bodo posojilo Ljubljanske banke – Splošne banke Celje in združena sredstva slovenskih steklarn ter Steklarske šole. Denar za prenovitev doma za učence, ki je v istem objektu kot steklarska šola, bomo dobili v celoti od skupnosti dijaških domov SR Slovenije, ki je naš dom že uvrstila v dodatni program gradnje in adaptacij domov.

V financiranju prenove Steklarske šole in njenega doma za učence sodeluje tudi naša šola z lastnimi sredstvi ter s posojilom, ki smo ga najeli pri Ljubljanski banki. Pričakujemo, da nam bodo povzročile težave pri prenovitvenih delih podražitve, ki jih bomo morali kriti sami. Neglede na vse pa moramo storiti, kar se le da za nadaljnji razvoj usmerjenega izobraževanja!

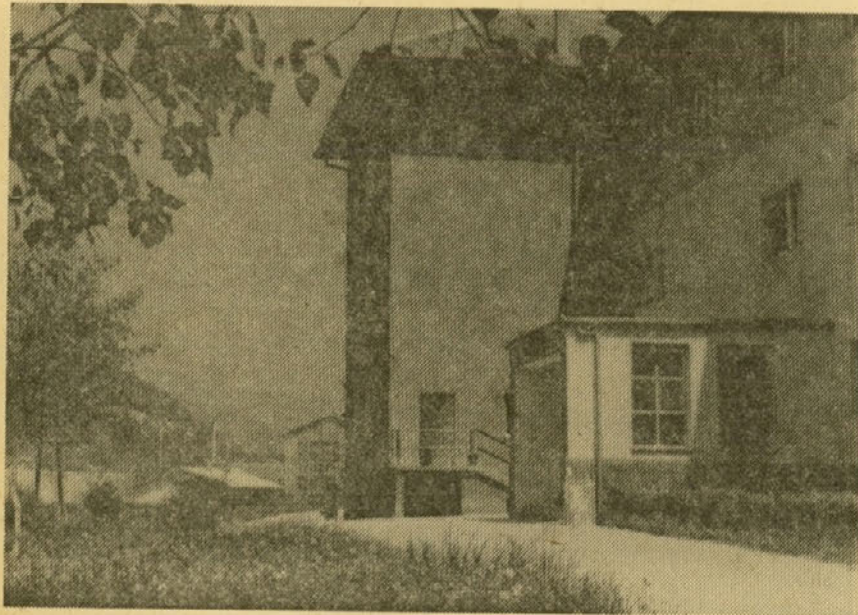
MARIJA BRADIČ,
profesorica

Nekaj sklepov delavskih svetov

Počitniške hišice, dnevnice, vrednost točke 11 dinarjev

Na 21. skupni seji vseh delavskih svetov temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb 19. aprila, so delegati sprejeli več sklepov, med njimi o novih cenah za uporabo počitniških hišic in o novih dnevnicah.

Po tridesetih letih bo Steklarska šola prenovljena, da bodo imeli delavci in učenci v njej boljše delovne in učne razmere.

1. Naši delegati so sklenili, da bo poslednja cena za enodnevno bivanje v počitniški hišici neglede na letni čas 50 dinarjev za delavce steklarne in njihove svojce. Za zunanje koristnike pa bo cena enodnevnega bivanja trikrat večja in sicer 150 dinarjev.

2. Delegati so sklepali tudi o dnevnicah za službena potovanja ter sprejeli te zneske: za službeno potovanje od 8 do 12 ur je dnevnicca 167 dinarjev, za čas nad 12 ur je dnevnicca 250 dinarjev in za službeno potovanje od 6 do 8 ur 122 dinarjev. Za prenočevanje ob predložitvi računa je priznana nočnina 306 dinarjev, brez predložitve računa pa je nočnina 122 dinarjev.

Oba sklepa smo pričeli uveljavljati 1. maja letos!

Na 22. skupni seji delavskih svetov 7. maja pa so naši delegati sprejeli nekaj sklepov, ki zadevajo delitev osebnih dohodkov

1. Po živahni razpravi v zvezi z delitvijo osebnih dohodkov po objavljenem poročilu so delegati sklenili, da se razdeli na ravni delovne organizacije 10 odstotkov za osebne dohodke in to na trimesečno osnovo brez bolniškega dopusta in brez minulega dela.

2. Delegati so sklenili, da bo vrednost točke za drugo četrtletje 11 dinarjev – sveta na ravni delovne organizacije.

3. Na podlagi predloga konference osnov-

nih organizacij sindikata steklarne so delegati razpravljali o višini regresa za letni dopust ter v celoti potrdili predlaganih 1700 dinarjev in to enotno za vse člane delovne organizacije.

4. V zvezi z reševanjem stanovanjskih vprašanj so delegati slenili, da kupimo stanovanja v stanovanjskem bloku v Ratanski vasi in sicer dve trisobni stanovanji, eno dvosobno in eno enosobno stanovanje. Hkrati so pooblastili direktorja delovne organizacije Voja Djinovskega za podpis pogodbe o nakupu omenjenih stanovanj.

5. Odklonilno stališče so sprejeli delegati delavskih svetov v zvezi s predlogom koordinacijskega odbora za spremljanje skupne in splošne porabe skupščine občine Šmarje pri Jelšah, ki je predlagal pokritje primanjkljaja občinske zdravstvene skupnosti tako, da viška zbranih sredstev od združene dela za lansko leto in za letos ne bi vrnili združenemu delu. Delegati so poudarili, da se morajo obnašati gospodarno tudi v samoupravnih interesnih skupnostih. Sklenili so, naj se višek zbranega denarja v preteklem letu vrne združenemu delu tako, kakor

je samoupravno dogovorjeno. In to naj velja tudi za letos, so sklenili.

6. Delegati so tudi zavrnili predlog samoupravne stanovanjske skupnosti, da bi odtegovali oziroma pobirali stanarine v steklarni, saj bi morali sami poskrbeti za izterjatev dolgov nerednim plačnikom stanarin.

7. Predlog prostovoljnega gasilskega društva steklarne, naj se poveča nagrada za dežurstvo gasilcev od 35 na 45 dinarjev na uro, so delegati soglasno potrdili!

Izvlačke sklepov naredila.
VIDA JUHART

Požarna samozaščita

Premajhen čut za odgovornost

Požari so povzročili v zadnjih letih družbenemu in zasebnemu premoženju veliko škodo, poškodb in tudi smrtnih žrtev ni bilo malo. O požarih, ki nastajajo skoraj vsak dan, nas pogosto seznanjajo javna občila. Toda ta nas samo opozarjajo na nesreče, a kaj, ko največkrat sprejemamo take vesti le kot informacije, ki pa nas nič ne prizadenejo...!

Kakšna je naša požarnovarnostna kultura?

Prav malo pomislimo, da smo lahko sami naenkrat v nesreči zaradi požara. Nevarnost požara nam preti skoraj na vsakem koraku: na delovnem mestu, v stanovanju, avtobusu, avtomobilu, kinu itn., pa na izletu, v gledališču in... Povzročitelj večine požarov je največkrat človek zaradi svoje nepoučenosti, nepravilnosti, malomarnosti, brezskrbnosti in površnosti. Zavedati pa se moramo, da vse te človekove napake ne ogrožajo le povzročitelja samega, marveč pretijo tudi drugim ljudem ter našemu zasebnemu in družbenemu premoženju.

Menim, da požarnovarnostna kultura v naši delovni organizaciji še ni na zadovoljivi ravni, čeprav imamo v steklarni tehnično in strokovno precej dobro opremljeno in usposobljeno gasilsko enoto. Ni namreč med nami zaživel pravi čut odgovornosti do požarnega varstva. Zagotovo lahko trdim, da prenekateri med nami še ne pozna, kakšne požarne nevarnosti ga ogrožajo na delovnem mestu, še manj pa jih pozna na primer ročni gasilni aparat ali zidni hidrant in rokovanje z njima, če bi prišlo do požara. In vendar je imel prav vsakdo v naši delovni organizaciji in ima še sedaj možnost, da se seznanj s požarno varnostjo na svojem delovnem mestu ter z ukrepi za primer požara. To je namreč tudi njegova dolžnost, ki izhaja iz spoznanja o medsebojnih razmerjih!

Služba za varstvo pri delu v steklarni redno organizira za vse zaposlene tečajje iz varstva pri delu, ki vsebujejo tudi predavanja in prikaze o požarni varnosti. Prav tako tudi naši prostovoljni gasilci organizirajo demonstracijske vaje z ročnimi gasilnimi aparati ter z drugimi gasilnimi napravami. O takšnih vajah obveščamo z vabili in s plakati, pa je udeležba iz vrst članov delovne organizacije na njih zlasti iz nekaterih tozdrov

precej pičila. Pohvaliti pa moramo pri tem člane kolektiva temeljne organizacije Dekor Kozje, ki so dali pred kratkim pobudo, naj bi tudi v njihovem tozdro organizirali demonstracijsko vajo o ravnanju z ročnimi gasilnimi aparati.

Kaj je požar?

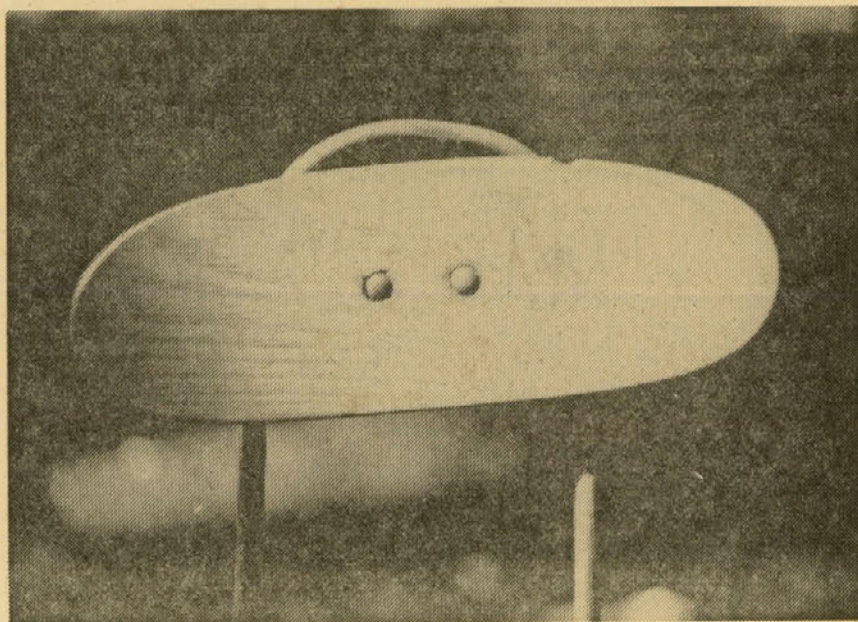
Požar je nenadzorovan ogenj, ki nastane iz različnih vzrokov. Čeprav se včasih pojavi v manjši obliki, je nevaren ljudem in živalim zaradi opeklin, rušenja in strupenih plinov, kar vse povzroča hude posledice ali celo smrt in veliko gmotno škodo. Ogenj se hitro širi na bližnje predmete, ki so gorljivi, v

bližnje prostore in objekte, če so zgrajeni iz gorljivih snovi. Če nam ga ne uspe pravočasno pošasiti, zavzame obseg, da ga je zelo težko obvladati. Zato ne smemo nikdar in nikoli reči ali se sprizniti z mislijo, češ, saj pri nas ne bo gorelo! Ker je nevarnost za nastanek požara tako rekoč na vsakem koraku, je prav, da si zapomnimo tale gesla:

1. Požar zlahka pogasimo brez posebnih težav v prvi minuti po njegovem izbruhu že s kozarcem vode!
2. V drugi minuti po izbruhu pogasimo požar z vedrom vode!
3. V tretji minuti po izbruhu požara pa imamo veliko dela celo, če imamo pri roki gasilsko cisterno z vodo!

To pomeni, da se ogenj zelo hitro širi...! Po dveh minutah se njegov obseg potroji, v štirih minutah poveča enajstkrat, po osmih minutah pa je že petdesetkrat večji. Zato je popolnoma razumljivo, da moramo začeti gasiti takoj, ko zagori. Plamen moramo pogasiti, predno se razširi. Kajti majhen plamenček lahko kar upihnemo, malo večjega

Steklarski stol... Kaj storiti in ukreniti, da jih ne bo vse več praznih?

lahko še poteptamo ali zadušimo s priročnim sredstvom, kot je odeja ali kaj podobnega. Proti velikim plamenom pa smo samo s priročnimi sredstvi nemočni in nam je nujna pomoč učinkovitejšega gasilnega sredstva. Mednje pa sodijo ročni gasilni aparati, ki jih – žal – premalo poznamo!

Kaj storiti po nastanku požara?

Nekaj napotkov, ki zagotovo pomagajo, da smo v boju z ognjem učinkoviti:

1. Ostanimo mirni, hladnokrvni in ne povzročajmo zmede. Če je treba rešiti ljudi, potem storimo najprej to!

2. Če se le da, takoj izklopimo električno tok, zapremo dovod plina in ustavimo delujoče stroje!

3. Zaprimo okna in vrata, da preprečimo prepih in dostop zraka in kisika v njem, ki omogoča gorenje!

4. Odstranimo predmete in snovi, ki jih ogroža plamen!

5. Gasimo s priročnimi gasilnimi sredstvi, z ročnimi gasilnimi aparati in z vodo po ceveh iz hidrantov!

Vse povedano moramo storiti takoj, se pravi v nekaj sekundah! Če ocenimo ta čas, da vsega tega ne bomo zmogli, ali smo to poskušali narediti, pa nam ni uspelo, pokličemo gasilce. V steklarni kličemo po telefonu interno številko 6. Če je požar izbruhnil doma, v stanovanju ali kje drugje, kličemo po telefonu številko 810-020 ali oddelek milice v Rogaški Slatini na številko 810-905!

Kako prijavimo požar?

Požar prijavimo po telefonu ali osebno. V prijavi povemo: 1. kaj gori, 2. kje gori, 3. ali so orgoženi ljudje, živali, 4. kdo in odkod prijavlja požar, 5. katera cesta je dovozna do mesta požara za gasilce.

In kaj storimo ob prihodu gasilcev?

Če je požar na takšnem kraju oziroma mestu, kjer je nevarnost, da ga gasilci ne bi mogli najti ali da bi peljali mimo, jih počakamo na križišču ali na drugem primernem kraju ter jih pravilno usmerimo na kraj požara. Vodji gašenja pa povemo, koliko oseb in živali je v gorečem objektu in koliko v objektih, ki so neposredno ogroženi. Povevmo tudi, kje so hidranti, vodnjaki ali kakšna druga nahajališča vode. V nobenem primeru pa se ne smemo nahajati v bližini požarišča in to v velikih skupinah kot gledalci, saj s tem le otežkočamo delo gasilcem.

Sklep

Upam, da bo ostal ta sestavek z nekaterimi navodili in napotki v spominu marsikomu in da se ga boste morebiti le spomnili ob kakšnem požaru ali drugi nesreči ter pravilno ukrepali!

VINKO PLAVČAK

V gasilskih vrstah številne težave

Ni odziva mladih!

Pozornemu bralcu »Steklarja« ne bo ušlo, da je bil v novembrski izdaji objavljen prispevek Ivana Turnška pod naslovom »Zrahljane vrste«. Pred kratkim pa je ta naš vrli prostovoljni gasilec poročal o delu gasilcev v Steklarski šoli. V njegovem sestavku sta bila izražena želja ter upanje, da se bodo mladi vključili v gasilske vrste in prispevali svoj delež k utrjevanju tega prostovoljnega gasilskega društva v Rogaški Slatini. Stanje pa se, žal, ni bistveno spremenilo. To je mogoče povzeti tudi iz Turnškovega poročila, ki ga objavljamo v skrajšani obliki.

»Prav v začetku moram povedati,« je dejal Ivan Turnšek, »da je delo nas, gasilcev, na

videz zelo skromno, navzven pa malo priznано in celo neuspešno. Vzrok za to lahko

Večina jih je sinov naših sodelavcev! – Foto Colnarič

najdemo v premajhnem številu članov društva, saj nas je sedaj v njem samo štirinajst. Upoštevajoč še resnico, da sta dva člana že v pokoju in da se bosta še dva kmalu poslovila od nas zaradi odhoda v JLA, je na dlani, da nas ostaja samo še deset. Tako majhno število ljudi pa ni sposobno opraviti operativnega in administrativnega dela ter doseči zastavljenih načrtov. Za tekmovanja je skoraj nemogoče sestaviti desetino, ki bi bila sposobna doseči vidnejše rezultate in ki bi bila na tekmovanjih kos drugim društvom. Lažje je sestaviti desetino iz kakšnih petdesetih ali celo več članov, kateri se sicer tudi lahko zgodi, da ne doseže zaželenih rezultatov, vendar v takih primerih niso deležni kritik in graje.

V tako nezavidljivem položaju pa nismo obupali, saj smo se udeležili tekmovanja v občinskem merilu. Dosegli smo skromen uspeh, kar pa niti ni tako tragično glede na to, da smo nastopili s starejšimi člani, ki že desetletja nosijo bremena gasilskega udeleževanja na svojih ramenih! Niso redki primeri, ko je nemogoče sestaviti desetino zaradi delovnih obveznosti gasilcev.

Ugodna ocena občinske komisije

V delovni organizaciji redno vzdržujemo gasilske aparate, jih redno polnimo in po potrebi nadomeščamo z novimi. Pregledi hidrantov, nevarnih prostorov, aparatov, orodja za mokre in suhe vaje pa tudi organizacija srečolova za pridobivanje denarja, ki je društvu potrebno za njegovo delovanje, terjajo veliko dela od te majhne gasilske čete. Žal, to naše delo ni tako vidno, zaradi česar se prenekateremu zdi premalo pomembno. Če se ne pojavi v sodobnem gasilskem vo-

zilu in z velikim številom usposobljenih članov za gašenje požarov ter s sodobno tehniko, nisi na dobrem glasu, in na té so naslovljene kritike.

Upravičeno se ponášamo z oceno občinske ocenjevalne komisije, da imamo v redu gasilsko orodje, motorko, gasilski avto in sploh vso gasilsko opremo. Iz lastnih sredstev, ki smo si jih zbrali s srečolovom, smo kupili C in B cevi, nekaj uniform in nekaj delovnih oblek. Veliko nam je pomagala naša delovna organizacija z nakupom štirinajstih delovnih oblek ter desetih uniform.

Precej stroškov pa nam povzroča že izrabljen gasilski avto. Vsak čas se pokvari kakšen del, kar pomeni, da bo treba kar kmalu misliti na kaj novega, saj vidimo, da je od razmetavanja denarja za takšna popravila zelo malo haska.

Zelo boli spoznanje, da ne moremo dobiti več mladih članov. Tu in tam, res, koga pri-

dobimo medse, toda brž ko ga usposobimo, zapusti naše vrste ali celo delovno organizacijo. Pred kratkim se je tako zgodilo s tajnikom društva! Odšel je od nas takrat, ko je že bil precej usposobljen opravljati odgovorno delo pri gasilcih.

Podobno naredijo tudi drugi mladi, v društvu pa ostajajo le člani s petnajstletnim ali celo dvajsetletnim stažem v gasilskih vrstah. S tem številom članov pa lahko pokrivalo le požarno-varnostne potrebe v delovni organizaciji, za posege zunaj nje pa smo skoraj brez moči.

Kljub vsem upravičenim jadikovanjem pa ne smemo mimo resnice, da si starejši člani društva, ki so ostali sovražniki ognja, zaslužijo naše pohvale. Na nek način pa si zaslužijo grajo tisti, ki so bili deset ali več let člani gasilskega društva, a so brez tehtnih vzrokov prenehali delovati v gasilskih vrstah.

Vprašujem se, kako je mogoče najti izhod

iz takšnega položaja, ko ostajajo v gasilskih vrstah le starejši člani? Nekaj časa bodo še zmogli premagovati vse ovire, potem pa se bomo znašli v neugodnem položaju, iz katerega ni mogoče povzpeti se na zeleno vejo kar čez noč!:

S prispevkom v novembrski izdaji »Steklarja« smo želeli spodbuditi mlade za pristop h gasilcem, odziv pa je bil zelo slab. Občutek je, da družbenopolitične organizacije Steklarške šole ne najdejo pravega pristopa in poti za vključevanje mladih v gasilske vrste. Tudi gasilci nismo uspeli v prizadevanjih v tej smeri. Niso zalegli ne družabni večeri, ne tekmovanja! Urjenje z gasilskim orodjem jih ne privlači, na silo pa so izključene vse možnosti za trajnejši uspeh, saj smo vendar društvo prostovoljcev v službi – na pomoč.

Žal, poročilo je bolj kritično! Toda, kako naj bi sploh bilo drugače, če dobro vemo, da je res tako!?

Argusov sprehod

Od sramu zardela popotna torba ...

Ondan me je rahlo »pošimfal« znanec in rekel: »... Piši, Argus, tudi o kakšni pametni zadevi in ne stresaj nam na krožnik samih prismođarij! Saj veš, da ni lepo, če nekoga obmetavaš s samimi zbadljivkami. Utrpel bo tvoj ugled, verjemi mi!«

»Saj, saj, zna biti kanček resnice v tej trditvi, toda, kaj hočemo, če nam je življenje dodellilo različno usodo, o kateri včasih tako radi govorimo,« sem mu odgovoril in nadaljeval: »Meni usoda ni nič naložila na rame. Povelje je prišlo že pred petimi leti: Argus, ti boš brskal po spožkem terenu in seveda ne zatiskaj svojih oči pred nobeno zadevo! Kaj sem si hotel drugega, kot vzeti popotno torbo in nabirati razne »cvetke« ter vam jih stresati na krožnik neglede na to, ali so bolj ali manj užitne. In tako tavam iz kota v kot naše dežele, hopla, hočem reči naše delovne organizacije. Na potepanjih naletim na najrazličnejše dogodke. Dobrodošel ali ne, pogoltniti moram tudi kakšen »knedelček«, s katerim mi tu in tam postrežejo. Zgodi se tudi, da mi postrežejo celo s takšnimi, ki sodijo vse kam drugam kakor na krožnik...!«

Tako na primer v soboto, 12. maja v delavski restavraciji! Na smrt utrujen in z lakoto v želodcu sem se odpravil v delavsko restavracijo, da bi na naredil konec notranjim težavam. Nad vse »prijazna« natakarica mi je najprej zmetala na mizo jedilni pribor ter mi hkrati enako »prijazno« zaželela »žrtje...!« »Oh,« sem si mislil, »tile srečni steklarčki imajo tako srčkano natakarico, saj jim zna poleg hrane postreči tudi s kakšno »zabavno« točko. In odprl sem svojih 13 oces – onih 87 sem pustil, da so počivala, kajti vse resnično ne smem izgubiti: maja-joči se subjekt – beri, draga bralka in dragi

bralec, natakarica se je z vso v popoldanskem času nabrano maliganijo lotila po nabrani energiji njej nič podobnega sodelavca...!

Nadaljnji razvoj dogodkov je bil podoben, ne pa enak prizorom iz kakšnega kavbojskega filma. Saj veste! Na kraj dogodka pride šerif, oprostite, v našem primeru mođe postav. Umevna zahteva je, da bi presodili, kje so maligani in kje jih ni. »Nak!« nastopi veljak, ki ima v svojih rokah kadrovske zadeve. »Tukaj ne bi presojali teh reči!« reče in sunkoma prežene »povzročitelja« nereda, naj se odpravi na delo, možem postav pa ukaže vrnitev v bazo... Kakšen bo razplet dogodkov v zvezi s tem, mi še ni znano. Znano pa mi je, da je postala moja, argusovska popotna torba od sramu povsem rdeča in da po pravilih o lepem vedenju ne smem ponoviti vsega na kraju »nesreče« izgovorjenega. Ponižno pa upam, da me boste v prihodnje obvarovali pred takšnimi »srečnimi« dogodki! A bodi dovolj o tem, saj vem, da drugi že komaj čakate, kaj bom o vas povedal. Saj vendarle ne bi bilo pravično, če bi vas izpustil!

Ko so delegati delavskih svetov razpravljali na svoji zadnji seji 7. maja o predlogu gasilskega društva za povišanje nagrade gasilcem za dežurstvo, je eden izmed delegatov pripomnil: »In sklenimo se, naj pridejo tudi trezni!« Na zdravje!

Že dalj časa opazujem imena nagrajencev Steklarjevih nagradnih križank. Sestavil sem seznam vseh dosedanjih prejemnikov res ne prevelikih nagrad in začel iskati, kje so zaposleni, da bi ugotovil enigmatško uspešnost po tozdih. Kljub brskanju po seznamu naših sodelavcev pa mi ni bilo dano, da bi prišel do točnih podatkov. Bójda je

med njimi tudi nekaj otrok, če ne celo dojenčkov! Pa se mi je ob tem porodilo vprašanje: ali imamo tako brihtne mlade glavice, da znajo rešiti nagradno križanko, ko še pisalca ne poznajo, ali pa so se njihovi starši vrnili v otroška leta!?

Svoje dni je karikaturist časnika »Delo« Milan Maver narisal tole karikaturu. Se vam ne zdi, da bi marsikomu med nami še kar čedno pristajala!

MILAN MAVER: Prebrisanost

Še nekaj me je spodbudilo, da sem napel očl. Gre za poštni nabiralnik, namenjen sodelavcem časopisa Steklar. Kljub veliki prizadevnosti mi namreč ni uspelo priti mu na sled in ugotoviti, kje se je skrnil. Vztrajno preverjanje me je končno le pripeljalo do tega, da sem ugotovil, kako da je nabiralnik na zdravljenju, ker ga je že načel zob časa. Morebiti bo lep in prenovljen na svojem mestu že ta čas, ko je bila ta izdaja časopisa v tisku? Uredništvo Steklarja pa je že močno v »skrbah«, da bo nabiralnik poslej tako zelo »obremenjen« s pošto in dopisi za časopis, da bodo najbrž morali naročiti še

enega!?

Ko smo že pri nabiralnikih, ne bi bilo odveč, če bi si kakšnega omislili že za zbiranje folij, ki služijo za pokrivanje po dvorišču raztepenih skatel. Zamisel namreč ni tako trapasta, kot se jo bere na prvi pogled, saj ima v sebi veliko misli o bančnem hranilniku, kajti vsaka taka folija stane »samo« 70 dinarjev.

Tako! Moja poročila s potepanj so pri kraju. Pa ne mislite si, da zaradi tega, ker ne bi bilo kaj sporočiti, ampak zaradi tega vražjega prostora, ki ga v časopisu vedno zmanjka... Predno pa se poslovim od vas v mese-

cu mladosti, moramo izraziti še željo po snidenju v Kozjem odgovornih z obračunskim oddelkom, saj pravijo, da jih ni bilo na spregled že lep čas. Želim si, da bi bil njihov prihod kar se da prijeten. V ta namen bi, sevé, kazalo prepleskati tudi naše stopnišče v upravni stavbi, ker se resnično ne bi h smeli zadovoljiti z notranjo počedenostjo, če je zunanost na meji vseh toleranc...!

Pri skoraj tridesetih stopinjah Celzija nad ničlo se je trudil in potil s tem pisanjem vaš

ARGUS

Kadrovske zanimivosti

Konec aprila 1223 delavcev

Konec letošnjega aprila je bilo v steklarni »Boris Kidrič« 1223 delavcev ali za 26 več, kot jih je bilo v istem času lanskega leta.

V posameznih tozdih in v delovni skupnosti skupnih služb pa je bilo omenjenega dne naslednje število delavcev (številke v oklepajih pomenijo stanje 30. aprila 1978!): tozd Osnovna izdelava 391 (405), tozd Dodelava 148 (150), tozd Kristal 316 (306), tozd Dekor Kozje 90 (74), tozd Servisne dejavnosti 72 (67), tozd Družbena prehrana 18 (17), tozd »Naše staklo« Beograd 11 (10) in delovna skupnost skupnih služb 177 (168).

Prišli v aprilu

V tozd Osnovna izdelava za krogličarja Franc Stojnšek, za odnašalce Zvonko Balon, Ivan Barič, Anton Fajs, Matilda Jernejšek in Ivan Kamensčak.

V tozd Dodelava za brisalki stekla Marija Gobec in Ana Lamret.

V tozd Kristal za steklobrusilca Janez Hernavs.

V tozd Dekor Kozje za steklobrusilce Janez Gmajnič, Ramadan Ibrahim, Viktor Moškon, Vladimir Možek, Marko Strašek in Vida Uduč ter za umivalko stekla Angela Kladušek.

V delovno skupnost skupnih služb za pripravnika Marijan Marić, dipl. inženir, za prodajalko Biserka Putanec, za prevzemnega kontrolorja Rozalija Lugarić in za tehničnega risarja Franc Gobec.

Dobrodošli med nami in iskrene želje za dobre delovne uspehe!

Odšli v aprilu

Iz tozda Osnovna izdelava odnašalci Marjan Bukšek, Anton Hodak, Jože Majcenovič

in Milan Pracaic – vsi po odpovedi delovnega razmerja, Alojz Kitak po sporazumni prekinitvi delovnega razmerja in Josip Gluhak, ki je samovoljno zapustil tozd; krogličarja Ivan Žerjav, ki je odšel v JLA, in Dragutin Špiljak, ki je samovoljno zapustil tozd.

Iz tozda Dodelava brusilci v grobi brusilnici Ivan Cvetko, ki je samovoljno zapustil tozd, Vinko Štraus, ki je bil starostno upokojen, ter Zlatko Starček, ki je odšel v JLA; stekloslikar Franc Gobec, ki je bil premeščen v delovno skupnost skupnih služb.

Iz tozda Kristal steklobrusilec Miro Cеровski, ki je odšel v JLA, in umivalka stekla Rozalija Lugarić, ki je bila premeščena v delovno skupnost skupnih služb.

Iz tozda Dekor Kozje steklobrusilca Franc Jug in Drago Kolar, ki sta odšla v JLA.

Poročili so se

Vida Drašković – poročena Juhart, Ivanka Tkalec – poročena Šturbej in Terezija Zidar – poročena Bukvič.

Veliko sreče na novi življenjski poti!

Rodili so se

Klaudija Prah – hči Franca, Tamara in Aleksandra – hčeri Vlaste, Anton Koradžija – sin Antona, Matjaž Fidler – sin Ljudmile in Karmen Klenovpek – hči Nevenke.

Novorojenčkom želimo obilo zdravja, staršem pa iskreno čestitamo!

In popraveki!

V aprilski izdaji Steklarja je bilo napačno objavljeno stanje delavcev letos in lani 31. marca. Pravilni so tile podatki (v oklepajih podatki za 31. marec 1978!): tozd Osnovna izdelava 393 (409), tozd Dodelava 150 (148), tozd Kristal 317 (303), tozd Dekor Kozje 85 (63), tozd Servisne dejavnosti 72 (75), tozd Družbena prehrana 18 (17), tozd »Naše staklo« Beograd 11 (11) in delovna skupnost skupnih služb 173 (167)!

Med nami so – spoznajmo jih!

Tokrat Franc Bele

Svoje dni smo pisali o naših sodelavcih... Sedaj redno pišemo samo o tistih med njimi, ki odhajajo v zaslužni pokoj. In takšno pisanje je bilo do sedaj deležno vsaj med veliko večino naših bralcev ugodnega odmeva. Kdaj pa kdaj je bila naslovljena resda tudi kakšna ustna kritika na naš naslov zato, ker s tem nismo nadaljevali tako, kakor smo bili začeli. To kritiko sprejemamo kot dobrohotno, saj vemo, da je veliko takega, o čemer je treba napisati kakšno besedo. Resnici na ljubo, ne kot opravičilo, ampak kot seznanitev s stvarnim stanjem, pa moramo reči, da nas pestijo težave zaradi premajhnega števila dopisnikov.

Po našem mnenju teh resnično ne bi smelo biti, toda so! Večkratni klici na pomoč s sodelovanjem ostajajo kot glas vpijočega v puščavi. Moramo, ne vemo že katerikrat, ponoviti, da je povsem odveč vsakršen strah pred morebitnimi slovničnimi in pravopisnimi ter pravorečnimi napakami. Prizadevamo si, in tako je tudi prav, da bi bil slovenski jezik na Steklarjevih straneh takšen, za kakršnega se zlasti zadnje čase trudijo vsi, ki jim je kaj do tega, da ne bi postal mešanica vsega, kar ni užitno. Toda, to je, poleg vaše skrbi, tudi naša velika skrb! In, roko na srce, si priznajmo, da sestavki, napisani s peresom enega sodelavca ali pa zelo majhnega števila sodelavcev glasila, naj bodo še tako dobri, niso ravno najbolj priljubljeni. Zato pogum in brez obotavljanja pero ali

svinčnik v roke! Če ne kanite napisati celotnega sestavka – od naslova do sklepne misli, napišite, o čem menite, da bi kazalo pisati! Upamo, da bomo s skupnimi močmi vendarle zmogli razvozlati navidezno še tako zamotano zadevo! Velja poskusiti!

UREDNIK

Gost v naši rubriki »Med nami so – spoznajmo jih!« je tokrat Franc Bele, steklopihalec-krogličar!

Slišal sem govoriti, da je naš sodelavec Franc eden med tistimi, ki v svojih dvajsetih delovnih letih – samo dva dneva sta mu letos »zmanjlala«, da bi skupaj z drugimi našimi sodelavci pripel rdeči nagelj za dvajsetletni delovni jubilej – niti enkrat niso zamudili na »ših«, da ne pozna pojma izostanek z dela, da ne potrebuje budilke, in...

To, da nekateri naši sodelavci ne poznajo neopravičenih izostankov z dela, ni posebna redkost. Toda piscu tega sestavka, pa tudi veliki večini drugih bralcev našega časopisa, se najbrž ni posrečilo, da jim tovarniška sirena kdaj ne bi bila oznanila pričetka dela, ko so bili še zunaj tovarniškega prostora!?

Trije, ki jih je objektiv fotoaparata »ujel« v svoj domot med urejanjem našega delovnega okolja...

»Ni mi najbolj jasno, zakaj bi prav mene predstavljali sodelavcem, ko pa je veliko zares pridnih in bolj zaslužnih...!« se je nekako upiral Franc, ko sem mu razlagal namen tega pisanja o njem. Meni pa je bilo in je tudi sedaj kristalno jasno, da si je Franc to še kako zaslužil. Toliko bolj, saj smo zadnje čase pričeli pojavom nediscipline, ki se kaže zlasti v samovoljnem zapuščanju dela, v zamujanju, vinjenosti itn.

»Zame je budilka v stanovanju le še nekakšen okrasni predmet in ne kot pomočnica pri prebujanju iz spanca,« nadaljuje sogovornik. Zato je razumljivo, da mu je skupina delavcev, ki ji že tri desetletja pravimo tudi brigada, zaupala ključne omare, v kateri shranjujejo svoje prepotrebno orodje za normalno delo. Po steklarski navadi pa pomeni nekomu zaupati ključne posebno priznanje...

O tem Franc Bele razmišlja takole: »... Zdi se mi, da sem zamudil na 'ših', če sem prišel v steklarno le četrt ure pred pričetkom dela. Srečen sem namreč takrat, ko imam že vse nared za delo do časa, ko drugi prihajajo na svoja delovna mesta. V primeru bolezni, če mi le-ta dopušča, prinesem ključke v steklarno; kadar tega ne morem narediti, pa poskrbim po drugih, da pridejo ključki pravočasno na ustrezno mesto.«

Petega oktobra letos bo Franc slavil svoj 39. rojstni dan. Je član sedemglave družine s skromnim posestvom v Nimnem, iz katere so vsi trije moški zvesti steklarni. Oče je bil izlagalec stekla, brat pa izdeluje modele za steklarske izdelke. »Firbec« me je priganjal, da sem Franca vprašal, zakaj je tako prizadeven in vesten ostal na delovnem mestu steklopihalec-krogličar in zakaj ni napredoval.

»Ne vem, ali sem bil temu kriv tudi sam, toda zagotovo vem, da je treba levji delež pripisati za to drugim okoliščinam v tistih časih, ko je bil še čas za to. Sedaj pa so roke že nekoliko okorele in stvarnih možnosti za

Sodelavec France Bele, steklopihalec-krogličar

Boj za lepše okolje

Posne-manja vredno!

Pobudo za urejanje okolice so sprožili mladi iz temeljne organizacije Servisne dejavnosti. In tudi starejši se niso dali kar tako... Združeno so uredili park za prijeten oddih med polurnim odmorom in malico. Najprej so očistili okolico ter nato še posadili nekaj drevesc.

To je še en dokaz, kako bi bilo mogoče pri nas urediti našo neposredno okolje brez vlaganja kakršnihkoli finančnih sredstev! Tako bi bil naš najbližji okoliš, kjer preživimo velik del časa, bolj čist in prijetnejši.

V fotoreporterjevem objektivu so se znašli le trije izmed tistih, ki so sodelovali v nadvse koristni in hvale vredni akciji. Jih bomo posnemali tudi drugi člani naše delovne organizacije?

BORIS FIRER

napredovanje, za kar si prizadevajo vsi steklarji, ni več.«

Francetova razlaga o zamudnikih je kaj preprosta in sprejemljiva. Pravi namreč, da se res lahko vsakomur pripeti kaj takega, zaradi česar potem zamudi delo. Večkratno zamujanje pa šteje za premajhno zanimanje za delo... O tem premišljuje tudi na podlagi izkušenj iz preteklosti: »Sedaj sem prepričan, da smo bili v preteklosti, ko nam je šlo razmeroma boljše, kakor nam gre sedaj, kar bolj strogi in pravični, saj smo zamudnikom odtrgovali ure. Očitno se nam je kolcalo po tem in sedaj znova poskušamo s približno enakimi ukrepi.«

Ko človek premišljuje o tem, da je od Nimna do steklarne kar polna ura hoje, se mu takšna natančnost zdi resnično pohvale vredna, saj pot, ki jo Franc prehodi polovico, polovico pa prekolesari, ni vedno dobra.

Velika pridobitev, ko se naši sodelavci vozijo na delo in z dela z avtobusi, Francu ni pomagala. Je na odročni poti, po kateri avtobus ne vozi. In naš vrli France pravi o tem: »Se zavedamo se ne, koliko pomeni našim sodelavcem takšen prevoz. Prenekateri si prihrani hojo in prihaja zato na delo bolj spočit in z dela manj utrujen. In manj so tudi izpostavljeni neugodnim vremenskim razmeram. Res pa je, da nam neredne avtobusne vožnje povzročajo precejšnjo škodo, saj je vsaka zamujena delovna ura dragocena.«

S Francem sva se pomenkovala še o tem in onem... Zanimalo me je na primer tudi njegovo mnenje o odhajanju mlajših steklarjev, o odnosih v steklarni in – če to sploh so – o skrivnostih uspehov njegovih neposrednih sodelavcev... Ni bil najbolj voljšan, govoriti, češ da se je o tem že dovolj pisalo in

razpravljalo na raznih ravneh. Vseeno pa je pojasnil svoje poglede na ta vprašanja s skopimi besedami: »Zdi se mi, da se prepogosto ločujemo na starejše in mlajše, kar gotovo povzroča obojestransko nerazumevanje. Predvsem mlajši odhajajo zaradi nizkih osebnih dohodkov, delno pa tudi zaradi neustreznih odnosov med nami. V našem steklarskem poklicu, v katerem mora biti delo medsebojno usklajeno, ni uspehov brez resničnega medsebojnega razumevanja. Skrivnosti v našem poklicu je manj, kot jih je bilo nekdanj. Uspešni pa smo samo z delom, redom in delovno disciplino!«

Z vsem povedanim sem se strinjal in se še strinjam!

JOVO TIŠMA

Morda vas bo zanimalo?

Iz življenja steklarjev

Daphne du Maurier je francoska pisateljica, ki navdušuje bralce s svojimi romani o steklarjih. Roman »Steklopihalci« je eno izmed njenih najboljših del. To je roman bolečine ljubezni, prefinjenih opazanj in briljantnih opisov. Roman, ki obravnava vsakdanjost v vseh njenih vrzelih, a vendar ji ne spreobrača notranjosti na grob, senzacionalen način... Zato iz njega objavljamo v prevodu kratek odlomek!

»Ce se poročiš v steklarski stan,« je opozarjal Pierre Labbe mojo mamo, svojo hčer Magdaleine 1747. leta, »se moraš posloviti od vsakršnega družinskega življenja in vstopiti v poseben svet.«

Imela je dvaindvajset let, njen bodoči mož, Mathurin Busson, steklopihalški mojster iz sosednje vasi Chenua, ki ji je bil všeč že iz otroških let, je bil štiri leta starejši od nje. Nobeden od njiju ni nikoli, odkar sta se srečala, pogledal koga drugega, a moj oče,

sin trgovca s steklom, revež od malih nog, je bil skupaj s svojim bratom Michelom vajevec v steklarni, ki so jo imenovali Brûlonnerie v Vendôneu med Buspoupom in Villeaux Clerscom. Oba brata sta bila veliko upanje, a moj oče Mathurin je kmalu dobil stopnjo mojstra pihalca, ker je delal kot prvi pomočnik lastnika Roberta Brosarda, člana ene izmed štirih velikih steklarskih družin v Franciji.

»Ne dvomim, da bo Mathurinu Bussonu

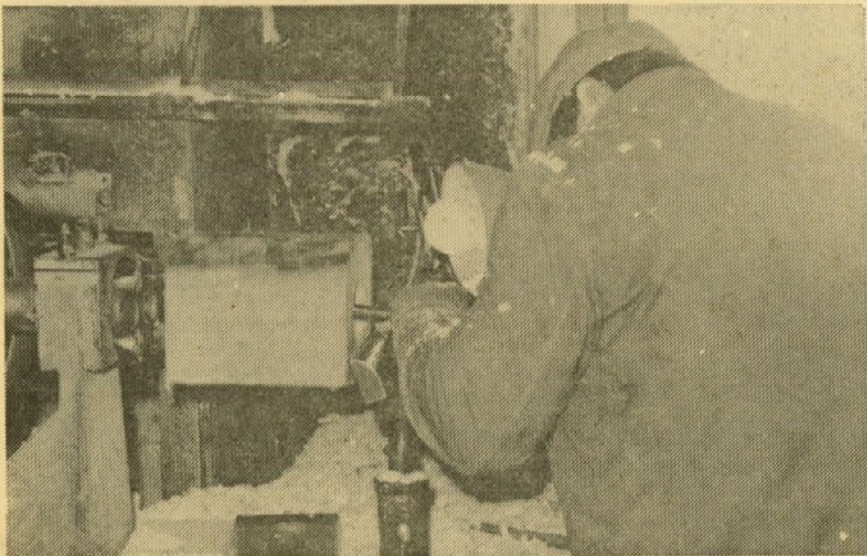
uspelo vse, česar se bo lotil«, je nadaljeval Pierre Labbe, ki je bil tudi sedaj uslužbenec na sodišču v St. Christopheu in funkcionar v okraju ter človek, ki je imel važen položaj. »Njemu gre dobro, je delaven in odličen obrtnik. Vendar krši steklarsko tradicijo, ker se ženi zunaj lastnega kroga. Kot njegova žena se boš težko prilagodila njegovemu načinu življenja.«

Vedel je, kaj je govoril, pa tudi ona je vedela, da ima on prav. A se ni bala. Steklarski svet je bil enkraten, podrejen lastnim zakonom. Imel je svoje zakone in običaje in celo poseben jezik, ki pa se ni prenašal od očeta na sina, apak od mojstra na vaječca; uporabljali pa so ga pred, kdo ve, koliko stoletji, koder koli so se naselili steklarji – v Normandiji, v Loraini ali ob Loiri – vsekar blizu gozdov, ker je les predstavljal hrano za steklarje, osnovo za njihov obstoj.

Zakone, običaje in privilegije steklarjev so uveljavljali bolj strogo, kot je aristokracija uveljavljala svoje fevdalne pravice. Bili so tudi pravičnejši in so imeli več smisla. Bili so krepka in zgoščena skupnost, v kateri je vsak moški, ženska in otrok vedel svoje mesto v njej. Začenši od upravnika, ki je delal skupaj s svojimi ljudmi, opravljal isto delo, oblečen v enako oblačilo, toda vseeno so ga imeli za gospodarja in mojstra vsi, vse do šestletnikov in sedemletnikov, ki so tekali in pomagali v izmeni s starejšimi, čakajoč na prvo priložnost, da tudi sami pristopijo k steklarski peči. »Kar počenjam«, je dejala moja mati, Magdaleine Labbé, »počenjam z odprtimi očmi, zdaleč od misli o lahkem življenju ali v mislih, da bom lahko živela v brezdelju in čakala, da mi bodo stregli. Mathurin me je že prepričal o nasprotnem.«

A vendar, ko je 18. septembra 1747 stala ob svojem možu, v cerkvi svoje rojstne vasi St. Christophe v Touraini in prenesla pogled svojih sorodnikov – svojega bogatega strica Georgea, svojega strica pravnika Thiezia, svojega očeta v sodniški uniformi – na nasprotno stran ladje, kjer so se zbrali sorodniki njenega moža ter določeno število delav-

Za širok asortiment naših steklenih izdelkov potrebujemo tudi kakovostne kalupe, ki jih izdelujejo naši lesni strgarski mojstri...

cev in njihovih žen, vsi steklarji in vsi z dvomljivim, skoraj sovražnim pogledom, uprtim vanjo, je brez dvoma občutila – kakor nam je otrokom pripovedovala mnogo let pozneje – za trenutek dvom. Ni želela to imenovati strah.

»Počutila sem se«, nam je pripovedovala, »kot se je moral počutiti belec, ko so ga prvič obkrožili ameriški Indijanci, in je ve-

del, da mora s sončnim zahodom vstopiti v njihov tabor, zavedajoč se, da se nikdar več ne vrne.«.

Steklarski delavci niso bili obarvani z bojnimi barvami, vendar so jih njihova oblačila – črni plašči, kratke hlače in črni ploščati klobuki, ki so jih nosili za vsak dan in za praznike – ločila od materinih sorodnikov in jim dajala videz velike verske ločine.

Niti pozneje se niso mešali z ostalimi povabljenimi na poročnem kosilu, ki je predstavljal velik dogodek, kajti Pierre Kabbe je človek visokega stanu v St. Christopheu, ki so se ga udeležili skoraj vsi sosedi. Stali so ob strani v ločni skupini, morda prepovedni, da bi izmenjali običajne pripombe in vljudnosti z ostalimi gosti, se smejali, šalili ter delali precejšen hrup...

Bolezen številka 1

Alkoholizem je skrajna stopnja človekove odtujitve

Alkoholizem je v razvitem svetu tretja glavna bolezen človeštva, za boleznimi srca in ožilja ter za rakom. Če pa upoštevamo, da z vsakim alkoholikom propadejo poprečno trije družinski člani in da je prizadetih še toliko drugih ljudi, potem je nedvomno med boleznimi na prvem mestu.

V Sloveniji imamo približno 80.000 alkoholikov. Ker pri vsakem trpijo vsaj trije družinski člani, je v Sloveniji zaradi alkoholizma prizadetih približno 300.000 ljudi.

Tudi ekonomska škoda je velikanska; nad 10% nacionalnega dohodka požre alkoholizem (izostanki z dela, boleznine, invalidnine, prometne in obratne nezgode, stroški zdravljenja itd.). Škoda, ki jo utrpijo svojci, predvsem še otroci alkoholikov, se sploh ne da materialno izraziti.

Alkoholiki so v treznem stanju zaradi občutkov krivde brez pravega jaza, (ko pa so pijani, so seveda korajžni), zato se v naša samoupravljalna dogajanja ne morejo vključevati kot tvorni subjekti – vsakdo z njimi zlahka manipulira.

Alkoholik poskuša svoje ravnanje opravičiti. Sprva se brani tako, da pitje sploh zanika oziroma zatrjuje, da lahko neha, kadar hoče. Potem poskuša dokazati, da pije manj, kot mu očitajo, in da je to povsem normalna stvar, saj pijejo vsi in vsepovsod. Ko alkoholik že ne more več prikriti svojega alkoholizma, prične iskati vzroke zanj. Te vzroke vedno najde in jih obvezno projicira zunaj sebe: krivi so žena, tašča, služba, usoda, politika itd. Če ga potem okolje stisne v precep, mu naenkrat postane jasno, da lahko (nekaj časa) zdrži brez pijače in potem s temi kratkimi obdobji treznosti poskuša zbrisati vsa druga daljša (in za družinsko okolje uničujoča) obdobja, ko je pil.

Bistvo alkoholizma ni v pitju alkoholnih pijač (čeprav brez alkohola seveda ni alkoholizma), temveč v spremenjeni osebnosti, ki je za okolje, zaradi alkoholnega obnašanja (sebičnost, površnost, prepirljivost, zanemarjenost, agresivnost itd.) težavna tako v vinjenem kakor v treznem stanju. Temeljni vzrok za deformacijo alkoholikove osebnosti pa je odvisnost od alkohola.

V čem je bistvo odvisnosti od alkohola?

Človek, ki je (že) odvisen od alkohola, ne zmore vsakdanjih težav, stisk, napetosti in

življenjskih obremenitev prebiti brez alkohola. Ob vsaki obremenilni situaciji gre pit, ne samo ob neuspehu, jezi, razočaranju, prepiru, temveč tudi ob uspehu, veselju, pohvali itd.

Postopoma postane alkoholik tako zasvojen, da ne more več ne misliti ne delati in ne živeti brez alkohola. To pomeni, da se zjutraj

Svojo obrambno pripravljenost so preizkusili tudi strelci osnovne šole »Boris Kidrič« – foto Remi Kočica

kar ne more zmigati in mu misli ne stečejo, dokler ne popije toliko, kolikor potrebuje.

Temeljna značilnost alkoholizma je stopnjevanje alkoholne odvisnosti in pojevanje življenjskih interesov, ki se v končni fazi alkoholizma zreducirajo na željo: biti omamljen. Tako pride alkoholik v situacijo, ko je njegova zadnja misel večera in prva misel jutra namenjena alkoholu. Uničil je družino, izgubil prijatelje, zapravljal zaupanje in sedaj lahko le še životari kot razčlovečeno in z alkoholom prepojeno bitje. Ta zadnja faza alkoholizma je pravzaprav skrajna stopnja človekove odtujitve.

Alkoholizem je dolgotrajna bolezen, ki traja pet, deset, dvajset in več let. Gre skozi dve fazi:

Faza uničevanja družine

Zaradi močevega alkoholnega obnašanja in spremljajočih zdrah se žena počuti opeharjeno za vsa svoja lepa pričakovanja. Ko spozna, da je sploh nima rad, da ni zmožen pristnih čustev, da ljubi samo alkohol,

njo pa v vsakem pogledu izkorišča, se počuti osramočena in ponižana. Alkoholik zasluži čedalje manj in zapravi čedalje več. Svoje družinske in delovne obveznosti zanemara. Ženi ne more biti več v oporo in otrokom že dolgo ni več za zgled. Vsako zaupanje zaigra. Družini grozi razpad. Žena običajno prepreči razsulo družine na ta način, da vzame vajeti v svoje roke. Tako jo življenjska nuja zaradi neučinkovitosti in malomarnosti alkoholičnega moža potisne na »prestol družine«, pravzaprav na »prestol revščine in gorja«. Nekdanji gospodar oziroma oče, ki je nekoč dajal družini občutek varnosti, postane sedaj privesek družine. Pravzaprav je izvržek, ki postaja čedalje bolj predmet sovraštva, zaničevanja, pomilovanja in lažnega usmiljenja. Temu stanju pravimo patološki matriarhat v alkoholikovi družini. Opisani zamenjavi prvinskih vlog očeta in matere se prilagodijo otroci in morebitni drugi družinski člani. Otroci se v vseh zadevah obračajo na mamo. Očeta se sramujejo, ga celo zaničujejo in sovražijo. Najprej so priče prepиров in pretefov, pozneje pa postanejo »osebni stražarji« matere, ki jo varujejo pred očetom. V takšni družini ne morejo biti zadovoljene osnovne potrebe po varnosti in ljubezni. Zato so otroci prizadeti, nevrotični. Navedene okoliščine povsem uničijo pozitivne čustvene vezi med nekoč ljubečima se zakoncema.

Bistvo dogajanj v tej fazi alkoholizma pomenjuje kot alkoholno bolezen alkoholikove družine, ki je v tem, da so se navedenim razmeram patološkega alkoholnega matriarhata vsi družinski člani prilagodili v tolikšni meri, da ne napravijo nič učinkovitega, da bi situacijo spremenili. In ravno s tem »dokazujejo«, da so vsi bolni.

V končni fazi (če alkoholik ne kapitulira in se ne začne zdraviti z družino vred) pa pride do razveze in reorganizacije enega dela družine. Alkoholik pa ženi običajno ne da miru, temveč jo nadleguje celo na delovnem mestu. To stanje traja, dokler ga ne pobere odrešilna smrt. Poprečna življenjska doba alkoholikov je okoli 52 let.

Faza alkoholikovega osebnotnega in družbenega propadanja

Ko je alkoholik uničil družino, izgubil prijatelje, zapravljal službo, je po naših izkušnjah nepopravljivo odtujen, saj nima nikogar več, ki bi mu s srcem stal ob strani na dolgotrajni in zahtevni poti zdravljenja in resocializacije. Životari po beznicah in čaka na neizbežni konec.

Alkoholizem spremljajo tudi okvare na telesnem zdravju. Najbolj prizadeti so možgani, vsak kozarec alkohola uniči več tisoč

možganskih celic. Po tridesetem letu starosti sicer vsakemu dnevno propade okoli 100.000 možganskih celic, alkoholiku pa približno dvakrat toliko; 13 milijard – kolikor imamo možganskih celic, je res veliko, toda nikakor ne neizčrpno število. Zaradi naglega propadanja možganskih celic in pogostne pijanosti alkoholiki niso več ustvarjalni, postopoma postanejo bebasti (razne stopnje prihoorganskega).

Alkohol počasi, toda zanesljivo uničuje tudi druge organe, predvsem srce, jetra, ledvice, želodec itd.

Zdravstvene okvare se zdalec niso najbolj bistvene komplikacije alkoholizma, kot so nekoč zmotno domnevali v medicini. Telesno še povsem zdrav alkoholik lahko opravi že vse tisto, čemur pravimo uničenje družine.

Alkoholizem se včasih zaplete tudi s kakšno psihiatrično komplikacijo (bledež, blodnjavost, bolezenska ljubosumnost, psihoza Korsakova, božjast, bebavost itd.). S temi komplikacijami se je – in se še vedno – ukvarja tradicionalna psihiatrija, ki alkoholizem sam pusti v nemar.

Se nadaljuje

Uspešni strelci in strelke Steklarske šole

Tradicije ne kaže opustiti!

Na pobudo Zavoda socialistične republike Slovenije za šolstvo in občinskega štaba Šmarje pri Jelšah za izvedbo proslav ob trideseti obletnici splošnega ljudskega odpora na srednjih šolah smo se tudi strelke in strelci Steklarske šole vključili v to manifestacijo. Izvedli smo obrambni dan in ga združili s športnim dnevom.

Prvovrščeno moštvo strelskega tekmovanja v Lesičnem – foto Remi Kočica

Tekmovali so učenci prvega in drugega letnika, naši starejši sošolci, učenci tretjega letnika, pa so bili ocenjevalci nalog. Na šest kilometrov dolgem pohodu, ki je imel šest kontrolnih postaj, smo se seznanili z zgodovino narodnoosvobodilnega boja, s sestavljanjem in razstavljanjem puške M 48, s streljanjem z zračno puško, s topografijo in pri tem spoznavali topografske znake, z njihovim vpisovanjem ter ocenjevanjem razdalj do cilja, z iskanjem, odkrivanjem in razminiranjem protipehotnih in protitankovskih min ter s prehodom čez očiščeno minsko polje in s prvo pomočjo.

Ekipe so pokazale veliko mero sposobnosti ter znanja, posebno pa so se odrezali strelke in strelci, saj so pri streljanju nabrali največ točk. Med precej izenačenimi vrstami sta izstopali prva in sedma ekipa, ki sta se tudi udeležili občinskega tekmovanja osnovnošolske, kmečke in ostale mladine na Kristan vrhu in območnega tekmovanja srednjih šol v Pečovniku pri Celju. Vse ekipe so prihajale na cilj strnjeno. Prav nobena cilja ni zgrešila, kar pomeni, da so njihovi člani dobro proučili azimut in navodila za pohod.

Učenci tretjega letnika – kontrolorji so se pokazali kot dobri ocenjevalci in so nam nudili veliko pomoč pri izvedbi tekmovanja in obrambnega dneva. Kljub hudemu vetru na vrhovih nam je bilo vreme sicer naklonjeno.

Poleg šolskega športnega dneva se naše

STEKLAR

strelke in naši strelci udeležujejo tudi drugih tekmovanj. Tako sta moška in ženska ekipa osvojili prvo mesto na območnem orientacijskem pohodu v Šentjurju in se uvrstili na republiško tekmovanje dijaških domov, katerega prireditelj je bil dom učenec v Novem mestu, in osvojili tretje mesto. Na tekmovanju v Velenju 24. aprila pa je

naša ženska ekipa osvojila drugo mesto v republiki!

Jedro ženskih in moških ekip tvorijo učenci tretjega letnika, ki bodo – žal – kmalu zapustili šolo. Zaradi tega grozi nevarnost, da bomo z njihovim odhodom težje nadaljevali bogato tradicijo dobrih strelcev in strelk v Steklarski šoli. Po njihovem vzoru

bi morali kreniti učenci vseh treh razredov. Potlej bo strah, da bo z njihovim odhodom nastala velika praznina, odveč. Če se bodo strelci ravnali po starem dobrem reku, da vaja naredi mojstra, potem bodo zagotovljeni dobri rezultati. Kajne!?

NADA VEŠLIGAJ

Za razvedrilo

Nagradna križanka št. 61

Med reševalce nagradne križanke št. 61 bomo z žrebom razdelili 150 dinarjev in sicer 1. nagrado za 70 dinarjev, 2. nagrado za 50 dinarjev in 3. nagrado za 30 dinarjev! Hkrati prosimo vse reševalce nagradnih križank, naj pošljajo vsakdo samo po eno rešitev!

Rešitve nagradne križanke pošljite na naslov: uredništvo časopisa »Steklar«, Steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaska Slatina, Ulica talcev 1 ali pa jih oddajte v nabiralnik za časopis »Steklar« pri vходу v steklarno!

Pri žrebanju bomo upoštevali le tiste pravilne rešitve, ki bodo prispele na naš naslov do vključno 15. junija. Na ovojnico ne pozabite napisati »Nagradna križanka št. 61«!

Nagrajenci nagradne križanke št. 60 so: 1. nagrada 70 dinarjev pripada Manci Šoh, 2. nagrada 50 dinarjev pripada Barbari Cikanek in 3. nagrada 30 dinarjev pripada Leopoldi Cikanek. Nagrajenkam čestitamo!

Izid žrebanja bi bil zagotovo drugačen, če se ne bi bili nekateri reševalci spotaknili pri imenu nekdanjega slovenskega časopisa. Napisali so »Novice« namesto »Novine«, pa je nagrada, seveda, splavala po vodi!

Pravilna rešitev nagradne križanke št. 60 – vodoravno: Lončarič, Korab, udarnik, patina, srpnik, ralo, Al, kela, škoda, sla, Ada, sarma, vtis, vivek, navada, T, otirač, Nikola, senator, Novine, tvar, Karavanke.

UREDNIŠTVO

STEKLAR	RUSKI POLITIK KOSIGIN	ZMOTA, NAPAKA	ČLOVEKU PODOBNE ŽIVALI	TULEC, TOK	FIGURA PRI OETVORKI	KARLOVAC	ANSTRINA	KUB.	TUBERKULOZA, SUŠICA	CESTA V MESTU	ŽUPANČIC ANDREJ	VRSTA VRBE	PRIPIRAVA ZA NETENJE	SOL OCETNE KISLINE
LEKARNA								OPOLDANSKO KOSILO EVROPSKA DRŽAVA						
ZAKLOPNICA							ČLOVEK, KI DELA VELIKO ITAL. MESTO							
FRANC. PISATELJ (ZOLA)						FRANC. REŽISER PODPREDSEDNIK ZIS					RIMSKA BOGINJA NESREČE SLOV. PESNIK			
ODEJA				Ž. IME	FILM. IGRALKA VITI PREBIVALEC LIKE							IVAN TAVČAR		
CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE BODOČIH STEKLARJEV												SADNO DREVO		
RAZLIČNA SADRŽAJNA GLASNIKA			VRSTA PESNIŠTVA	JULIJ						VRSTA TKANINE IZRASTEK NA GLAVI				
JOD		MOČ							ROMUNSKA DENARNA ENOTA SOMBOR				OSEBNI ZAJMEK	MAKARSKA
LANKA KRIŽANKA	BENEŠKI OTOK ZNAN PO STEKLU NEMČIJA							SMRTNA ŽULA						
JUG. POLIT. DELAVEC (STANE)							POKRANČINA V SREDNJI ITALIJI	TONA						

Glasilo »Steklar« ureja uredniški odbor: Boris Firer, Ferdo Kampuš, Tone Klokočevnik, Milorad Kračun, Jovo Tisma, Drago Ulčnik in Franc Vehovar. – Predsednik uredniškega odbora Milorad Kračun – Glavni in odgovorni urednik Jovo Tisma – Tajnica uredniškega odbora Cita Novak – Likovna zasnova in oblikovanje Leon Rebolj – Uredništvo: steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaska Slatina, Ulica talcev 1 – Naslov: glasilo delovne organizacije Steklarna »Boris Kidrič« in delovne organizacije Steklarska šola, Rogaska Slatina – Telefon (063) 810-020 – Rokopisov in fotografij ne vračamo! – Naklada 1800 izvodov – Tisk ČGP Delo, Ljubljana.